

છગનલાલ ખોતીરામ શાહ કૃત

— બીજા ધોરણ માટે —

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” ભાગ ૩

બીજા ધોરણના
શિક્ષકો

પ્રાપ્ત થાના.

૪૪, ૪૫, ૪૬, ૪૭, ૪૮, ૪૯

૫૦, ૫૧, ૫૨, ૫૩, ૫૪, ૫૫

૫૬, ૫૭, ૫૮, ૫૯, ૬૦, ૬૧, ૬૨

૬૩, ૬૪, ૬૫, ૬૬, ૬૭, ૬૮, ૬૯

૭૦, ૭૧, ૭૨, ૭૩, ૭૪, ૭૫, ૭૬

૭૭, ૭૮, ૭૯, ૮૦, ૮૧, ૮૨, ૮૩

૮૪, ૮૫, ૮૬, ૮૭, ૮૮, ૮૯, ૯૦

૯૧, ૯૨, ૯૩, ૯૪, ૯૫, ૯૬, ૯૭

૯૮, ૯૯, ૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩

૧૦૪, ૧૦૫, ૧૦૬, ૧૦૭, ૧૦૮, ૧૦૯

છગનલાલ ખોતીરામ શાહ.

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” વગેરેના કૃત — શાળાના મુખ્ય

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી કૉપીરાખિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૫૦૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મુજબાલિલ શિક્ષક - ૩

વિષય ૪૩૨ : ૮૪૧ : ૩૬૨

દેશીરાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઈનામ, લાયબ્રેરી માટે
મંજુર થએલો અને કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

—: બીજા ધોરણનો :—

મુખગણિત શિક્ષક' ભા. ૩.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’ “ભૂગોળ શિક્ષક” પ્રશ્નાત્તરમાળા
વગેરેના કર્તા,

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.

છાપવાનું ઠેકાણું—“શંકર” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચૌરાના પુલ ઉપર—સુરત.

કર્તાએ સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સંવત ૧૯૮૫]

આવૃત્તિ ૧૬ મી

[સને ૧૯૨૯]

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦ પોસ્ટેજ જુદું.

શ્રીજી ધોરણના :—

શ્રીજી સંપીડક સંગ્રહ
અંકગણિતનાં મનોયતન' માટે મળેલા અભિપ્રાય

ગુજરાત કેલેજના ગણિતના પ્રોફેસર સાહેબ
રા. રા. જોડાલાલ ચીમનલાલ સ્વામીનારાયણ

“આપના તરફથી “અંકગણિતનાં મનોયતન” એ નામનું
પુસ્તક મળ્યું, તેમાં નાના બાળકો માટે સાદા, સરલ અને
સુંદર દાખલાઓનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે,
દરેક હિસાબ રસુજ છે અને તે ગણવામાં બાળકોને
રસ પડશે એમાં સંશય નથી. આવું સાદું પુસ્તક બહાર
પાડવા માટે તમને ધન્યવાદ ઘટે છે.”

અપદવાદ, કંડવા પોલ તા. ૨૩ મી જુન ૧૯૧૬.

“સુરત જિલ્લાના ભૂગોળ શિક્ષક” માટે

“શ્રીજી ધોરણનાં છોકરાંને જોઈએ તે ઉપર નજર રાખીને
આ નાના પુસ્તકમાં હકીકત સારી લેખી કરી છે. અને તેમને
અતુકળ થાય એવી સરળ ભાષામાં વર્ણન કર્યું છે.”

વડોદરા તા. ૮-૭-૧૯૧૫ હરગોવિંદદાસ દારકાદાસ કાંડાવાળા

—❀❀(૦)❀❀—

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક
મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ ડુ ધ ગવર્નર સાહેબ

બહાદુરે હુકમ નં. ૩૩૩૧ તા. ૧૫-૭-૧૫થી

એજન્સીની સર્વ સ્કૂલમાં લાયબ્રેરી માટે મંજૂર કર્યો છે.

“સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના ભૂગોળ શિક્ષક” માટે
અભિપ્રાયો

રા. બા. કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી બી. એ.

પ્રે. રા. ટ્રે. કોલેજના માજી પ્રિન્સિપાલ સાહેબ,

પોતાના તા. ૨૨-૨-૧૫ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“તમેએ મોકલેલું સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો
“ભૂગોળ શિક્ષક” નામનું પુસ્તક જોઈ ગયો છું. સુરત શહેરની
ભૂગોળ શિખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઈ પડશે.”

—૧૧૨૨૩૩૩૩૩૩૩૩૩૩—

રા. રા. ચુનીલાલ ઘેલાભાઈ શાહ.

સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલના હેડમાસ્તર સાહેબ.

પોતાના પત્રમાં લખે છે કે:— ‘તમારી ભૂગોળની ચોપડી (સુરત
શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો “ભૂગોળ શિક્ષક”) માં શહેરની મુખ્યવાજોગ
વિગતો અને સ્થળોનો સારો સચ્ચદ કરવામાં આવ્યો છે, પરીક્ષા વખતે
તમારી ચોપડી વિદ્યાર્થીઓને ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે.”

મુંબઈ ઈલાકાની ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા સાહચાર આના.

મહેરબાન કાઠિયાવાડના એજન્ટ હુ ધ ગવર્નર સાહેબ બાહાદુરે
નં. B. A. P. ૬૫ તા. ૧૪-૧૨-૧૯૧૯ થી

કાઠિયાવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કુલોમાં
ઈનામ અને હાથપેરી બુક તરીકે મંજૂર કરી છે.

૪] પહેલા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” શાા આના.

પૂર્ણિક અને આણપાણના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

(૧) કોઈપણ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:— $૭૨+૪૦=૧૧૨$. $૭૨-૪૦=૩૨$.

(૨) કોઈ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:—

$$૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭ \quad ૫૨-૨૫=(૫૨-૨૦-૫)=૨૭$$

(૩) કોઈ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા જેમકે:—
 $૩૬+૩૬=૭૨$; $૩૬\times ૨=૭૨$.

(૪) કોઈ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવાં. જેમકે:— $૫\times ૧૦=૫૦$; $૫\times ૧૦૦=૫૦૦$; $૫\times ૧૦૦૦=૫૦૦૦$.

(૫) કોઈ રકમને ૨૦, ૩૦, ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪ એ ગુણી મીડું ચઢાવવું. અને ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીડાં ચઢાવવાં.

(૬) આણપાણના અપૂર્ણિકમાં આણપાણના અપૂર્ણિક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમાં બીજી રકમના પૂર્ણિક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણો ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકે:—

બીજા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” એ આના. [૫

$$૧૩૦૦+૪૦૦;$$

$$૧૩૦૦+૪=૧૩૦૪,$$

$$૧૩૦૦+૦૦૦=૧૩૦૦$$

$$૧૩૦૦-૪૦૦;$$

$$૧૩૦૦-૪= ૯૯૯૬,$$

$$૯૯૯૬-૦૦૦= ૯$$

(૭) કોઈ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું. પણ છંડે એક પાણુ હોય તો પાણુને અદલે ૨૦, એ પાણુને અદલે ૫, અને ત્રણ પાણુને અદલે ૭૦ ચઢાવવા. નોંધકે:—૨૬૦, ૩૭૦, ૭૮૦૦ને ૧૦એ ગુણો. પહેલીમાં છંડે એક પાણુ; બીજીમાં એ પાણુ, અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણુ છે, માટે ૨૬૨૦, ૩૭૫, ૭૮૭૦.

(૮) કોઈ પૂર્ણાંક રકમને ૨૦, ૫, ૭૦ એ ગુણવા હોય તો ૦, ૦૦, ૦૦૦ એ ગુણવા એટલા દશક. કારણકે ૨૦=૦૧ દશક; ૫=૦૦૧ દશક; ૭૦=૦૦૧૦ દશક છે. ૧૨ ને ૨૦, ૫, ૭૦ એ ગુણો. ૩૦, ૬૦, ૯૦,

(૯) કોઈ રકમને ૧૦૦ એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એ મીડાં ચઢાવવાં, પણ છંડે એક પાણુ હોય તો પાણુને અદલે ૨૫; એ પાણુને અદલે ૫૦; અને ત્રણ પાણુને અદલે ૭૫ મૂકવા. ૧૨૦, ૩૨૦, ૪૩૦૦, ને ૧૦૦ એ ગુણો.

(૧૦) કોઈ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦, એ ગુણવા હોય તો ૦, ૦૦, ૦૦૦, ૧, ૧૦, ૨૦, ૩૦ એ ગુણવા એટલા સેકડા. કારણકે ૨૫=૦૧ સે. ૫૦=૦૦૨ સે. ૭૫=૦૦૩ સે. ૧૨૫=૦૧ સે, ૧૫૦=૧૦ સે, ૨૫૦=૨૦ સે છે.

(૧૧) કોઈ રકમને ૦ એ ભાગવા હોય તો ૪ એ ગુણવા, અને ૦૦ એ ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા. નોંધકે:—૩૮÷૦=૩૮×૪=૧૫૨. ૩૮÷૦૦=૩૮×૨=૭૬.

૬] ત્રીજા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” રાા અ્યાના.

શેરની ધાત. *

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેરે	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેરે	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર, અને ૮૬ નવ પૈસાભાર=૧ શેર

શેરના રૂપીઆભાર ૪૦	૧૦ રૂપીઆભાર	૦૧ શેર
પોણાશેરના રૂપીઆભાર ૩૦	૫ રૂપીઆભાર	નવટાંક
અચ્છેરના રૂપીઆભાર ૨૦	૨૧ રૂપીઆભાર	અધોળ
પાશેરના રૂપીઆભાર ૧૦		
નવટાંકના રૂપીઆભાર ૫	શેરના પૈસાભાર ૭૨	
અધોળના રૂપીઆભાર ૨૧	પોણાશેરના પૈસાભાર ૫૪	
	અચ્છેરના પૈસાભાર ૩૬	
૪૦ રૂપીઆભાર ૧ શેર	પાશેરના પૈસાભાર ૧૮	
૩૦ રૂપીઆભાર ૦૧૧૧ શેર	નવટાંકના પૈસાભાર ૬	
૨૦ રૂપીઆભાર ૦૧૧ શેર	અધોળના પૈસાભાર ૪૧	

* વર્ગમાં ત્રાજવા કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને તેમની પાસેજ ઉપજતી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવો. ૭મા પાનાની ટીપ જુઓ.

ચોથા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” ચાર આના. [૭

૭૨	પૈસાભાર	૧	શેર	શેરના	નવટાંકા	૮	
૫૪	પૈસાભાર	૦૧૧	શેર	પોણાશેરના	નવટાંકા	૬	
૩૬	પૈસાભાર	૦૧	શેર	અચ્છેરના	નવટાંકા	૪	
૧૮	પૈસાભાર	૦૧	શેર	પાશેરના	નવટાંકા	૨	
૯	પૈસાભાર		નવટાંક				
૪૧	પૈસાભાર		અધોળ	૨ નવટાંકે	પાશેર		
				૪ નવટાંકે	અચ્છેર		
શેરના		અધોળા	૧૬	૬ નવટાંકે	પોણાશેર		
પોણાશેરના		અધોળા	૧૨	૮ નવટાંકે	એક શેર		
અચ્છેરના		અધોળા	૮				
પાશેરના		અધોળા	૪	શેરના	પાશેર	૪	
નવટાંકના		અધોળા	૨	પોણાશેરના	પાશેર	૩	
				અચ્છેરના	પાશેર	૨	
૨ અધોળે		નવટાંક					
૪ અધોળે		પાશેર		૨ પાશેરે	અચ્છેર		
૮ અધોળે		અચ્છેર		૩ પાશેરે	પોણાશેર		
૧૨ અધોળે		પોણાશેર		૪ પાશેરે	એક શેર		
૧૬ અધોળે		એક શેર					
૩ પીઆ	એકના	અડધા	૨	શેર	એકના	અચ્છેર	૨
૩ પીઆ	એકની	પાવલી	૪	શેર	એકના	પાશેર	૪
૩ પીઆ	એકની	બેઆની	૮	શેર	એકના	નવટાંકા	૮
૩ પીઆ	એકના	આના	૧૬	શેર	એકના	અધોળા	૧૬

૮] પાંચમા ધોરણનો “ મુખ્યગણિત શિક્ષક ” ૪ આના.

મણુની ધાત.

મણુના અધમણીઆ	૨	૩૦ શેર	૦ મણુ
મણુના દસશેરા	૪	૨૦ શેર	૦ મણુ
મણુની પાંચશેરી	૮	૧૦ શેર	૦ મણુ
મણુની અઢીશેરી	૧૬		
મણુની સવાશેરી	૩૨	૧ મણુની અઢીશેરી	૧૬
મણુના શેર	૪૦	૦ મણુની અઢીશેરી	૧૨
		૦ મણુની અઢીશેરી	૮
૨ અધમણીઆ	૧ મણુ	૦ મણુની અઢીશેરી	૪
૪ દસશેરા	૧ મણુ	૫ શેરની અઢીશેરી	૨
૮ પાંચશેરી	૧ મણુ		
૧૬ અઢીશેરી	૧ મણુ	૨ અઢીશેરીએ	૫ શેર
૩૨ સવાશેરી	૧ મણુ	૪ અઢીશેરીએ	૦ મણુ
૪૦ શેર	૧ મણુ	૮ અઢીશેરીએ	૦ મણુ
		૧૨ અઢીશેરીએ	૦ મણુ
૧ મણુના	૪૦ શેર	૧૬ અઢીશેરીએ	૧ મણુ
૦ મણુના	૩૦ શેર		
૦ મણુના	૨૦ શેર	૧ મણુની પાંચશેરી	૮
૦ મણુના	૧૦ શેર	૦ મણુની પાંચશેરી	૬
		૦ મણુની પાંચશેરી	૪
૪૦ શેર	૧ મણુ	૦ મણુની પાંચશેરી	૨

મુરત શહેરના બુગોળ શિક્ષક ત્રણ અના. ૯

૨ પાંચશેરીએ	૦૧	મણ	૦૧૧	મણના	હસશેરા	૨
૪ પાંચશેરીએ	૦૧૧	મણ	૦૧	મણનો	હસશેરા	૧
૬ પાંચશેરીએ	૦૧૧	મણ				
૮ પાંચશેરીએ	૧	મણ	૧	હસશેરા	૦૧	મણ
			૨	હસશેરા	૦૧૧	મણ
૧	મણના	હસશેરા	૩	હસશેરા	૦૧૧	મણ
૦૧૧	મણના	હસશેરા	૪	હસશેરા	૧	મણ

અનાની ધાત.	૬૪	- રૂ. ૪)	૮૦૦	- રૂ. ૫૦)
૪ અનાનો રૂ. ૦૧	૬૮	- રૂ. ૪૧	૯૦૦	- રૂ. ૫૬૧
૮ - રૂ. ૦૧૧	૭૨	- રૂ. ૪૧૧	૧૦૦૦	- રૂ. ૬૨૧૧
૧૨ - રૂ. ૦૧૧૧	૭૬	- રૂ. ૪૧૧૧		
૧૬ - રૂ. ૧)	૮૦	- રૂ. ૫)	૧૬અનાનો(રૂ.૧)	
૨૦ - રૂ. ૧૧	૮૪	- રૂ. ૫૧	૩૨	- રૂ. ૨)
૨૪ - રૂ. ૧૧૧	૮૮	- રૂ. ૫૧૧	૪૮	- રૂ. ૩)
૨૮ - રૂ. ૧૧૧૧	૯૨	- રૂ. ૫૧૧૧	૬૪	- રૂ. ૪)
૩૨ - રૂ. ૨)	૯૬	- રૂ. ૬)	૮૦	- રૂ. ૫)
૩૬ - રૂ. ૨૧	૧૦૦	- રૂ. ૬૧	૯૬	- રૂ. ૬)
૪૦ - રૂ. ૨૧૧	૨૦૦	- રૂ. ૧૨૧૧	૧૧૨	- રૂ. ૭)
૪૪ - રૂ. ૨૧૧૧	૩૦૦	- રૂ. ૧૮૧૧૧	૧૨૮	- રૂ. ૮)
૪૮ - રૂ. ૩)	૪૦૦	- રૂ. ૨૫)	૧૪૪	- રૂ. ૯)
૫૨ - રૂ. ૩૧	૫૦૦	- રૂ. ૩૧૧	૧૬૦	- રૂ. ૧૦)
૫૬ - રૂ. ૩૧૧	૬૦૦	- રૂ. ૩૭૧૧	સૂચના-ધાત મવળી	
૬૦ - રૂ. ૩૧૧૧	૭૦૦	- રૂ. ૪૩૧૧૧	અવળી મોઢે કરાવવી.	

૧×૦૧૧=૦૧૧	૧૧×૦૧૧=૮૧	૨૧×૦૧૧=૧૫૧	૩૧×૦૧૧=૨૩૧
૨ ૦૧૧ ૧૧	૧૨ ૦૧૧ ૯	૨૨ ૦૧૧ ૧૬૧	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૩ ૦૧૧ ૨૧	૧૩ ૦૧૧ ૯૧૧	૨૩ ૦૧૧ ૧૭૧	૩૩ ૦૧૧ ૨૪૧૧
૪ ૦૧૧ ૩	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૨૪ ૦૧૧ ૧૮	૩૪ ૦૧૧ ૨૫૧
૫ ૦૧૧ ૩૧૧	૧૫ ૦૧૧ ૧૨૧	૨૫ ૦૧૧ ૧૮૧૧	૩૫ ૦૧૧ ૨૬૧
૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૨૬ ૦૧૧ ૧૯૧	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૭ ૦૧૧ ૫૧	૧૭ ૦૧૧ ૧૨૧૧	૨૭ ૦૧૧ ૨૦૧	૩૭ ૦૧૧ ૨૭૧૧
૮ ૦૧૧ ૬	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮૧
૯ ૦૧૧ ૬૧૧	૧૯ ૦૧૧ ૧૪૧	૨૯ ૦૧૧ ૨૧૧૧	૩૯ ૦૧૧ ૨૯૧
૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૩૦ ૦૧૧ ૨૨૧	૪૦ ૦૧૧ ૩૦
૪૧×૦૧૧=૩૦૧૧	૫૧×૦૧૧=૩૮૧	૬૧×૦૧૧=૪૫૧૧	૭૧×૦૧૧=૫૩૧
૪૨ ૦૧૧ ૩૧૧	૫૨ ૦૧૧ ૩૯	૬૨ ૦૧૧ ૪૬૧	૭૨ ૦૧૧ ૫૪
૪૩ ૦૧૧ ૩૨૧	૫૩ ૦૧૧ ૩૯૧૧	૬૩ ૦૧૧ ૪૭૧	૭૩ ૦૧૧ ૫૪૧૧
૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૫૪ ૦૧૧ ૪૦૧	૬૪ ૦૧૧ ૪૮	૭૪ ૦૧૧ ૫૫૧
૪૫ ૦૧૧ ૩૩૧૧	૫૫ ૦૧૧ ૪૧૧	૬૫ ૦૧૧ ૪૮૧૧	૭૫ ૦૧૧ ૫૬૧
૪૬ ૦૧૧ ૩૪૧	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૬૬ ૦૧૧ ૪૯૧	૭૬ ૦૧૧ ૫૭
૪૭ ૦૧૧ ૩૫૧	૫૭ ૦૧૧ ૪૨૧૧	૬૭ ૦૧૧ ૫૦૧	૭૭ ૦૧૧ ૫૭૧૧
૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૫૮ ૦૧૧ ૪૩૧	૬૮ ૦૧૧ ૫૧	૭૮ ૦૧૧ ૫૮૧
૪૯ ૦૧૧ ૩૬૧૧	૫૯ ૦૧૧ ૪૪૧	૬૯ ૦૧૧ ૫૧૧૧	૭૯ ૦૧૧ ૫૯૧
૫૦ ૦૧૧ ૩૭૧	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૭૦ ૦૧૧ ૫૨૧	૮૦ ૦૧૧ ૬૦
૮૧×૦૧૧=૬૦૧૧	૯૧×૦૧૧=૬૮૧	ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” ત્રજી આના. ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશનશિક્ષક” ત્રજી આના.	
૮૨ ૦૧૧ ૬૧૧	૯૨ ૦૧૧ ૬૯		
૮૩ ૦૧૧ ૬૨૧	૯૩ ૦૧૧ ૬૯૧૧		
૮૪ ૦૧૧ ૬૩	૯૪ ૦૧૧ ૭૦૧		
૮૫ ૦૧૧ ૬૩૧૧	૯૫ ૦૧૧ ૭૧૧		
૮૬ ૦૧૧ ૬૪૧	૯૬ ૦૧૧ ૭૨		
૮૭ ૦૧૧ ૬૫૧	૯૭ ૦૧૧ ૭૨૧૧		
૮૮ ૦૧૧ ૬૬	૯૮ ૦૧૧ ૭૩૧		
૮૯ ૦૧૧ ૬૬૧૧	૯૯ ૦૧૧ ૭૪૧		
૯૦ ૦૧૧ ૬૭૧	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫		

દાદા સાથે પોણાની બેઠીની પસાખીના સંખંધ. [૧૧]

૧×૧૧=૧૧	૨×૦૧૧=૧૧	૧૧×૧૧=૧૬૧	૨૨×૦૧૧=૧૬૧
૨ ૧૧ ૩	૪ ૦૧૧ ૩	૧૨ ૧૧ ૧૮	૨૪ ૦૧૧ ૧૮
૩ ૧૧ ૪૧	૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૩ ૧૧ ૧૯૧	૨૬ ૦૧૧ ૧૯૧
૪ ૧૧ ૬	૮ ૦૧૧ ૬	૧૪ ૧૧ ૨૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧
૫ ૧૧ ૭૧	૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૧૫ ૧૧ ૨૨૧	૩૦ ૦૧૧ ૨૨૧
૬ ૧૧ ૯	૧૨ ૦૧૧ ૯	૧૬ ૧૧ ૨૪	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૭ ૧૧ ૧૦૧	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૧૭ ૧૧ ૨૫૧	૩૪ ૦૧૧ ૨૫૧
૮ ૧૧ ૧૨	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૧૮ ૧૧ ૨૭	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૯ ૧૧ ૧૩૧	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૧૯ ૧૧ ૨૮૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮૧
૧૦ ૧૧ ૧૫	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૨૦ ૧૧ ૩૦	૪૦ ૦૧૧ ૩૦
૨૧×૧૧=૩૧૧	૪૨×૦૧૧=૩૧૧	૩૧×૧૧=૪૬૧	૬૨×૦૧૧=૪૬૧
૨૨ ૧૧ ૩૩	૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૩૨ ૧૧ ૪૮	૬૪ ૦૧૧ ૪૮
૨૩ ૧૧ ૩૪૧	૪૬ ૦૧૧ ૩૪૧	૩૩ ૧૧ ૪૯૧	૬૬ ૦૧૧ ૪૯૧
૨૪ ૧૧ ૩૬	૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૩૪ ૧૧ ૫૧	૬૮ ૦૧૧ ૫૧
૨૫ ૧૧ ૩૭૧	૫૦ ૦૧૧ ૩૭૧	૩૫ ૧૧ ૫૨૧	૭૦ ૦૧૧ ૫૨૧
૨૬ ૧૧ ૩૯	૫૨ ૦૧૧ ૩૯	૩૬ ૧૧ ૫૪	૭૨ ૦૧૧ ૫૪
૨૭ ૧૧ ૪૦૧	૫૪ ૦૧૧ ૪૦૧	૩૭ ૧૧ ૫૫૧	૭૪ ૦૧૧ ૫૫૧
૨૮ ૧૧ ૪૨	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૩૮ ૧૧ ૫૭	૭૬ ૦૧૧ ૫૭
૨૯ ૧૧ ૪૩૧	૫૮ ૦૧૧ ૪૩૧	૩૯ ૧૧ ૫૮૧	૭૮ ૦૧૧ ૫૮૧
૩૦ ૧૧ ૪૫	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૪૦ ૧૧ ૬૦	૮૦ ૦૧૧ ૬૦
૪૧×૧૧=૬૧૧	૮૨×૦૧૧=૬૧૧	પહેલી આપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અઠી આના. ચોથી આપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.	
૪૨ ૧૧ ૬૩	૮૪ ૦૧૧ ૬૩		
૪૩ ૧૧ ૬૪૧	૮૬ ૦૧૧ ૬૪૧		
૪૪ ૧૧ ૬૬	૮૮ ૦૧૧ ૬૬		
૪૫ ૧૧ ૬૭૧	૯૦ ૦૧૧ ૬૭૧		
૪૬ ૧૧ ૬૯	૯૨ ૦૧૧ ૬૯		
૪૭ ૧૧ ૭૦૧	૯૪ ૦૧૧ ૭૦૧		
૪૮ ૧૧ ૭૨	૯૬ ૦૧૧ ૭૨		
૪૯ ૧૧ ૭૩૧	૯૮ ૦૧૧ ૭૩૧		
૫૦ ૧૧ ૭૫	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫		

૧×૧=૧	૧૧×૧=૧૩૧	૨૧×૧=૨૬૧	૩૧×૧=૩૮૧
૨ ૧ ૨	૧૨ ૧ ૧૫	૨૨ ૧ ૨૭૧	૩૨ ૧ ૪૦
૩ ૧ ૩	૧૩ ૧ ૧૬	૨૩ ૧ ૨૮૧	૩૩ ૧ ૪૧
૪ ૧ ૫	૧૪ ૧ ૧૭	૨૪ ૧ ૩૦	૩૪ ૧ ૪૨
૫ ૧ ૬	૧૫ ૧ ૧૮	૨૫ ૧ ૩૧	૩૫ ૧ ૪૩
૬ ૧ ૭	૧૬ ૧ ૨૦	૨૬ ૧ ૩૨	૩૬ ૧ ૪૪
૭ ૧ ૮	૧૭ ૧ ૨૧	૨૭ ૧ ૩૩	૩૭ ૧ ૪૬
૮ ૧ ૧૦	૧૮ ૧ ૨૨	૨૮ ૧ ૩૫	૩૮ ૧ ૪૭
૯ ૧ ૧૧	૧૯ ૧ ૨૩	૨૯ ૧ ૩૬	૩૯ ૧ ૪૮
૧૦ ૧ ૧૨	૨૦ ૧ ૨૪	૩૦ ૧ ૩૭	૪૦ ૧ ૫૦
૪૧×૧=૫૧	૫૧×૧=૬૩૧	૬૧×૧=૭૬૧	૭૧×૧=૮૮૧
૪૨ ૧ ૫૨	૫૨ ૧ ૬૫	૬૨ ૧ ૭૭	૭૨ ૧ ૯૦
૪૩ ૧ ૫૩	૫૪ ૧ ૬૬	૬૩ ૧ ૭૮	૭૩ ૧ ૯૧
૪૪ ૧ ૫૫	૫૪ ૧ ૬૭	૬૪ ૧ ૮૦	૭૪ ૧ ૯૨
૪૫ ૧ ૫૬	૫૫ ૧ ૬૮	૬૫ ૧ ૮૧	૭૫ ૧ ૯૩
૪૬ ૧ ૫૭	૫૬ ૧ ૭૦	૬૬ ૧ ૮૨	૭૬ ૧ ૯૫
૪૭ ૧ ૫૮	૫૭ ૧ ૭૧	૬૭ ૧ ૮૩	૭૭ ૧ ૯૬
૪૮ ૧ ૬૦	૫૮ ૧ ૭૨	૬૮ ૧ ૮૫	૭૮ ૧ ૯૭
૪૯ ૧ ૬૧	૫૯ ૧ ૭૩	૬૯ ૧ ૮૬	૭૯ ૧ ૯૮
૫૦ ૧ ૬૨	૬૦ ૧ ૭૫	૭૦ ૧ ૮૭	૮૦ ૧ ૧૦૦
૮૧×૧=૧૦૧	૯૧×૧=૧૧૩	બીજા ધોરણ માટે— અંકગણિતના મનોરથન. પાંચ આના મુરત ચહેરનો— “ભૂમેળ શિક્ષક” ત્રણ આના	
૮૨ ૧ ૧૦૨	૯૨ ૧ ૧૧૫		
૮૩ ૧ ૧૦૩	૯૩ ૧ ૧૧૬		
૮૪ ૧ ૧૦૫	૯૪ ૧ ૧૧૭		
૮૫ ૧ ૧૦૬	૯૫ ૧ ૧૧૮		
૮૬ ૧ ૧૦૭	૯૬ ૧ ૧૨૦		
૮૭ ૧ ૧૦૮	૯૭ ૧ ૧૨૧		
૮૮ ૧ ૧૧૦	૯૮ ૧ ૧૨૨		
૮૯ ૧ ૧૧૧	૯૯ ૧ ૧૨૩		
૯૦ ૧ ૧૧૨	૧૦૦ ૧ ૧૨૫		

અઢીઆની સાથે સવાયાની બેક્રીની પલાખીનો સંબંધ. [૧૩

૧×૨૧= ૨૧	૨×૧= ૨૧	૧૧×૨૧=૨૭૧	૨૨×૧=૨૭૧
૨ ૨૧ ૫	૪ ૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૦	૨૪ ૧ ૩૦
૩ ૨૧ ૭૧	૬ ૧ ૭૧	૧૩ ૨૧ ૩૨૧	૨૬ ૧ ૩૨૧
૪ ૨૧ ૧૦	૮ ૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૮ ૧ ૩૫
૫ ૨૧ ૧૨૧	૧૦ ૧ ૧૨૧	૧૫ ૨૧ ૩૭૧	૩૦ ૧ ૩૭૧
૬ ૨૧ ૧૫	૧૨ ૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૩૨ ૧ ૪૦
૭ ૨૧ ૧૭૧	૧૪ ૧ ૧૭૧	૧૭ ૨૧ ૪૨૧	૩૪ ૧ ૪૨૧
૭ ૨૧ ૨૦	૧૬ ૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૩૬ ૧ ૪૫
૯ ૨૧ ૨૨૧	૧૮ ૧ ૨૨૧	૧૯ ૨૧ ૪૭૧	૩૮ ૧ ૪૭૧
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૪૦ ૧ ૫૦
૨૧×૨૧=૫૨૧	૪૨×૧=૫૨૧	૩૧×૨૧=૬૭૧	૬૨×૧=૬૭૧
૨૨ ૨૧ ૫૫	૪૪ ૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦	૬૪ ૧ ૮૦
૨૩ ૨૧ ૫૭૧	૪૬ ૧ ૫૭૧	૩૩ ૨૧ ૮૨૧	૬૬ ૧ ૮૨૧
૨૪ ૨૧ ૬૦	૪૮ ૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫	૬૮ ૧ ૮૫
૨૫ ૨૧ ૬૨૧	૫૦ ૧ ૬૨૧	૩૫ ૨૧ ૮૭૧	૭૦ ૧ ૮૭૧
૨૬ ૨૧ ૬૫	૫૨ ૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦	૭૨ ૧ ૯૦
૨૭ ૨૧ ૬૭૧	૫૪ ૧ ૬૭૧	૩૭ ૨૧ ૯૨૧	૭૪ ૧ ૯૨૧
૨૮ ૨૧ ૭૦	૫૬ ૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫	૭૬ ૧ ૯૫
૨૯ ૨૧ ૭૨૧	૫૮ ૧ ૭૨૧	૩૯ ૨૧ ૯૭૧	૭૮ ૧ ૯૭૧
૩૦ ૨૧ ૭૫	૬૦ ૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦	૮૦ ૧ ૧૦૦
૪૧×૨૧=૧૦૨૧	૮૨×૧=૧૦૨૧	ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના. સુરત શહેર તથા ઘોર્યાસી તાલુકાનો “ ભૂગોળ શિક્ષક ” ત્રણ આના.	
૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૮૪ ૧ ૧૦૫		
૪૩ ૨૧ ૧૦૭૧	૮૬ ૧ ૧૦૭૧		
૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૮૮ ૧ ૧૧૦		
૪૫ ૨૧ ૧૧૨૧	૯૦ ૧ ૧૧૨૧		
૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૯૨ ૧ ૧૧૫		
૪૭ ૨૧ ૧૧૭૧	૯૪ ૧ ૧૧૭૧		
૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૯૬ ૧ ૧૨૦		
૪૯ ૨૧ ૧૨૨૧	૯૮ ૧ ૧૨૨૧		
૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૧૦૦ ૧ ૧૨૫		

એકે પાણું પાણી.	સા પાણું પાણીસા.	ખડું લખતાં ને સાડું વાંચતાં બાલતાં શીખવનાર કોણુ ? ડિક્ટેશન શિક્ષક.
એકે સવા સવા.	સા સવા સવાસા.	
૧×૦૧૧=૦૧૧ ૨ ૦૧૧ ૧૧ ૩ ૦૧૧ ૨૧ ૪ ૦૧૧ ૩ ૪ ૦૧૧ ૩૧૧ ૬ ૦૧૧ ૪૧૧ ૭ ૦૧૧ ૫૧ ૮ ૦૧૧ ૬ ૯ ૦૧૧ ૬૧૧ ૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૧૦૦×૦૧૧==૭૫ ૨૦૦ ૦૧૧ ૧૫૦ ૩૦૦ ૦૧૧ ૨૨૫ ૪૦૦ ૦૧૧ ૩૦૦ ૫૦૦ ૦૧૧ ૩૭૫ ૬૦૦ ૦૧૧ ૪૫૦ ૭૦૦ ૦૧૧ ૫૨૫ ૮૦૦ ૦૧૧ ૬૦૦ ૯૦૦ ૦૧૧ ૬૭૫ ૧૦૦૦ ૦૧૧ ૭૫૦	ખડું લખતાં ને સાડું વાંચતાં બાલતાં શીખવનાર કોણુ ? ડિક્ટેશન શિક્ષક.
૧×૧૧==૧૧ ૨ ૧૧ ૨૧૧ ૩ ૧૧ ૩૧૧ ૪ ૧૧ ૫ ૫ ૧૧ ૬૧ ૬ ૧૧ ૭૧૧ ૭ ૧૧ ૮૧૧૧ ૮ ૧૧ ૧૦ ૯ ૧૧ ૧૧૧ ૧૦ ૧૧ ૧૨૧૧	૧૦૦×૧૧==૧૨૫ ૨૦૦ ૧૧ ૨૫૦ ૩૦૦ ૧૧ ૩૭૫ ૪૦૦ ૧૧ ૫૦૦ ૫૦૦ ૧૧ ૬૨૫ ૬૦૦ ૧૧ ૭૫૦ ૭૦૦ ૧૧ ૮૭૫ ૮૦૦ ૧૧ ૧૦૦૦ ૯૦૦ ૧૧ ૧૧૨૫ ૧૦૦૦ ૧૧ ૧૨૫૦	

મનોયત્ન ૧.

સૂચના—એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

અગિઆરાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક ખુરસીના ચાર રૂપીઆ બેસે તો ૧૯ ખુરસીનું શું બેસશે ?
- (૨) એક કોથળીમાં ૧૭ રૂપીઆ છે, તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?

પહેલી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અઢી આના. [૧૫

- (૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૪ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસાં જોઈએ ?
- (૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩, અને ૧૪ પાંચ વખત લખએ તો કેટલા થાય ? પાંચે ગુણાંએ તો શું આવે ?
- (૫) ૨૦ ત્રણ વાર લખએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ જોલો.
- (૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ જોલો.
- (૭) ૧૯×૫ , ૧૩×૭ , ૧૭×૮ , ૧૫×૯ , ૧૮×૭ , ૧૬×૬ કેટલા ?
- (૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છ વાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા ?
- (૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦, અને ૧૪, આઠ વખત લખએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૦) ૧૯×૬ , ૧૫×૭ , ૧૮×૬ , ૧૩×૯ , ૧૪×૮ , ૧૨×૯ , ૧૬×૫ , અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?
- (૧૧) ૭ એઆનીની દોઢપાછ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?
- (૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો,
- (૧૩) ૪ જમરખનો એક આનો એસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરખ આવે ?
- (૧૪) કેટલી એઆની હોય તો ૧૭ રૂપીઆ થાય ?
- (૧૫) $૭૬+૧૯$, $૭૨+૧૮$, $૧૦૫+૧૫$, $૧૧૭+૧૩$, $૮૪+૧૨$, કેટલા ?
- (૧૬) $૭૭+૧૧$, $૯૬+૧૬$, $૬૦+૧૨$, $૮૪+૧૪$, $૯૬+૧૨$, કેટલા ?
- (૧૭) $૧૧+૮૮$, $૧૨+૯૬$, $૧૩+૬૫$, $૧૪+૯૮$, $૧૫+૭૫$, કેટલા ?
- (૧૮) $૧૭+૧૩૬$, $૧૮+૧૪૪$, $૧૯+૧૫૨$, $૨૦+૧૪૦$, કેટલા ?

૧૬] બીજી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

- (૧૯) ૯૫-૧૯, ૯૦-૧૮, ૧૨૦-૧૫, ૧૪૦-૧૪, ૯૬-૧૨, કેટલા ?
- (૨૦) ૮૮-૧૧, ૧૧૨-૧૬, ૧૦૮-૧૨, ૯૮-૧૪, ૧૦૦-૨૦ કેટલા ?
- (૨૧) ૧૮૦ માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
- (૨૨) ૯૫ માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩ માંથી ૧૧૪ જાય તો કેટલા રહે ? ૧૩૩ માંથી ૧૯ જાય તો કેટલા રહે ?
- (૨૩) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા, અને આરા સવળા તથા અવળા બોલો.
- (૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે, ત્યારે કેટલા છોકરા હશે ?
- (૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બે આનાની લીધી તો બંધી મળી કેટલી થમ ?
- (૨૬) પાવલાના ૧૬ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલા ?
- (૨૭) બારેતેરસો, પાંચોતેરસો, પંચોતેરસો, આઠોતેરસો, સતરોતેરસો, બીસંતેરસો અને દાઓતેરસો એટલે કેટલા ?
- (૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૭૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૫, ૧૦૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦, એ આંકમાં કેમ બોલાય ?
- (૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી સાડી આવે ?
- (૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઓગણીસ ઓગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પંચા સાઠ ? કેટલા ચોક સાઠ ?
- (૩૨) ૧૪૪ માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?
- (૩૩) ૯૬ માં ૬ કેટલીવાર, ૧૨ કેટલીવાર, અને ૧૬ કેટલીવાર ?

ત્રીજી થોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ત્રણ આના. [૬૭]

- (૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
- (૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
- (૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતા દરેકને ૮ બોર આવ્યા ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
- (૩૭) કયા કયા પક્ષાખાનો જવળા ખર આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?
- (૩૮) ૭ આનાની પાછ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
- (૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ દાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી દાર કરવી ?
- (૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો ૭ પૈસાના કેટલા ?
- (૪૧) જે જે પક્ષાખાના જવળામાં ૧૪૪ આવતા હોય તે કહે.

મનોરથન ૨. એકવીસાના આંકનો ઉપયોગ

- (૧) ૨૯×૫, ૨૩×૮, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭, ૨૯×૭ કેટલા ?
- (૨) ૨૩ પાંચવર, ૨૭ સાતવાર, ૨૫ નવવાર અને ૨૪ સાતવાર, ૨૯ નવવાર, ૨૪ નવવાર તે કેટલા ?
- (૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે ?
- (૪) એક ઓવરકોટની સીવડામણ ૭ રૂપીઆ થાય તો ૧૮૧ રૂપીઆમાં કેટલા ઓવરકોટ સિવાય અને બાકી શું વધે ?
- (૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે ?
- (૬) ૨૨ વારનો એક એવા ૭ તાકા છે, તો બધું મળીને કેટલા વાર કપડું હશે ?
- (૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણુ એવા ૭ ગાડામાં ઘઉં ભરેલા છે, તો બધું મળીને કેટલા મણુ ઘઉં હશે ?

૧૮] ચોથી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.

- (૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો ?
- (૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું, તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે. ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- (૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા અઠ્ઠાવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.
- (૧૧) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૪ ની પલાખી લખો.
- (૧૨) ૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.
- (૧૩) ૨૮ આનાના સવાકા, ઢાંચુ અને અંધેલા કેટલા ?
- (૧૪) ૨૨૪, ૨૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૦૯, ૨૦૭, ૨૧૭, એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?
- (૧૫) છત્રીસાશો, બેસાનોતેર, બેઆવાના, બેત્રીસોતેર, બેચોવીસા લખો.
- (૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૪૩+૨૭, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫, ૧૪૭+૨૧ કેટલા ?
- (૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૬+૧૫૬, ૨૯+૨૦૩ કેટલા ?
- (૧૮) ૨૦૦-૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૫-૨૫, ૨૧૬-૨૪, કેટલા ?
- (૧૯) ૧૪૭-૧૨૬, ૧૮૯-૧૬૨, ૧૨૫-૧૦૦, ૧૪૦-૧૧૨, કેટલા ?
- (૨૦) ૩૦૦ માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી કેરીઓ હશે ?
- (૨૧) ૨૬૧માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ આદ કરતા જાઓ અને આકી શું વધે કહેતા જાઓ.
- (૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજનાં કેટલાં ધોતીઆં થાય ?
- (૨૩) કેટલી વખત ૨૬ કેરી લઉં તો ૨૩૪ કેરી થાય ?
- (૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે, તો વર્ગ કેટલા હશે ?

પાંચમી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના. [૧૯

- (૨૫) એક નિશાળમાં ૨૫૨ છોકરા છે, અને ૯ વર્ગ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?
- (૨૬) કેટલી વખત છ લઘુએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૪૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?
- (૨૭) કયા કયા પત્રાખાના જવાબમાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
- (૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટો આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?
- (૨૯) ચાર આનાની એક ચોપડી મળે તો ૭ રૂપીઆમાં કેટલી આવે ?

મનોયત્ન ૩ અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ? અડધામાં અડધો ઉમેરી ૪૦ સુધી લખો.
- (૨) છ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?
- (૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા થાય ?
- (૪) હું દરરોજ ૦૧ લાડુ ખાઉં, તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લડુ છે, ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?
- (૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે, તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા જોઈએ ?
- (૬) ૧૭x૦૧, ૨૩x૦૧, ૭૦x૦૧, ૫૯x૦૧, ૬૭x૦૧, ૭૯x૦૧ કેટલા ?
- (૭) અડધાની એકીની પત્રાખી બોલી જાઓ.
- (૮) અડધાની એકીની પત્રાખી લખો.
- (૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે. તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૨૦] સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” વ્રણ આના.

- (૧૦) ૭૦ રૂપીએ મણુ સોપાસી મળે તો ૨૭ મણુનું શું બેસે ?
- (૧૧) ૩૦૦૦ માં ૧૨૦૦ લિમીએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૨) ૨૦૦ રૂપીઆનું ધી, ૧૦૦ રૂપીઆનું શાક, અને ૧૨૦૦ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો ખર્ચ મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
- (૧૩) ૩૦૦૦+૦૦૦+૪૦૦+૩૪૦૦ મળીને કેટલા થાય ?
- (૧૪) કેટલીવાર અડધા લાકડાં તો ૩૨૦૦ થાય ? કેટલા અડધું ૩૨૦૦ ?
- (૧૫) ૩૦૦ આપના અડધા કેટલા ? ૨૮ અડધાના આપના કેટલા ?
- (૧૬) ૪૫ રૂપીઆ છે, દરેક બિખારીને ૦૦ રૂપીઆ આપું તો કેટલાને આપાય ?
- (૧૭) એક ખમીસની શીવડામળી ૦૦ રૂપીઆ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવાશે ?
- (૧૮) દરરોજ અડધા શેર અનાજ ખાડું તો ૩૮ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૧૯) ૪૮ સોપારી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?
- (૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આપના રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
- (૨૧) ૩૬ ગજ લુગડામાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે ?
- (૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આપના પુરેપુરા થાય ?
- (જ. ર. ટ. ડ. ઇત્યાદિ)
- (૨૩) દરરોજની ૦૦ રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૮ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
- (૨૪) ૦૦ આનાની એક પેનિસલ તો રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
- (૨૫) ૧૭ પેનના ૮૦૦ પૈસા તો ૬૮ પેનનું શું આપવું ?

મનોચત્ર ૪. દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
- (૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
- (૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
- (૪) અડધો કાગળ કેટલીવાર લખએ તો દોઢ થાય ?
- (૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર ? દોઢમાં અડધો કેટલીવાર ?
- (૭) ૦૧૧ કેટલીવાર લખએ તો દોઢ થય ?
- (૮) દોઢ રૂપીઓ ૬૦૦ તેમાં દોઢ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- (૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ લાડુ ખાધો તો કેટલા રહ્યા ?
- (૧૦) મારી પાસે ૦૧૧ રૂપીઓ છે, તેમાં શું ઉમેરું તો દોઢ થાય ?
- (૧૧) દોઢાની એકીની પલાખી બેલો. દોઢાની એકીની પલાખી લખો.
- (૧૨) ૫૭×૧૧, ૬૮×૧૧, ૬૭×૧૧, ૭૦૦×૧૧, ૪૮×૧૧ કેટલા ?
- (૧૩) સાડાતેરમાં દોઢ દોઢ ઉમેરી ૧૦૦૧ સુધી લખો.
- (૧૪) એક તામડામાં દોઢ મણુ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે ?
- (૧૫) રૂપીઆની ૧૧ શેર બરશી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- (૧૬) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઈએ ?
- (૧૭) એક આનાના દોઢ શેર કારેલાં મળે તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં ?
- (૧૮) એક બળદને ૧૧ શેર અડદ જોઈએ, તો ૬૭ બળદને માટે કેટલા અડદ જોઈશે ?
- (૧૯) એક લોટો દોઢ શેરનો થાય, તો ૫૭ લોટાનું વજન કેટલું ?

૨૨] મુંબઈ ઇલાકાની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪૫ આના

- (૨૦) એક સાધુને ૧૫ શેર લોટ આપીએ તો ૭૯ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઈએ ?
- (૨૧) એક શેર બદામનો ૧૫ રૂપીએ બેસે તો ૦૫ મણુ ૯ શેર બદામનું શું બેસશે ?
- (૨૨) મણુ ધીના ૩૭ રૂપીઆ બેસે તો ૧૫ મણુ ધીનું શું બેસે ?
- (૨૩) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઓ લોટો ૬૪ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?
- (૨૪) ૬૯+૧૫, ૪૬+૧૫, ૧૦૩+૧૫, ૯૯+૧૫, કેટલા ?
- (૨૫) ૧૫+૮૨, ૧૫+૪૫, ૧૫+૬૭, ૧૫+૭૨, કેટલા ?
- (૨૬) ૧૦૫-૧૫, ૬૯-૧૫, ૧૦૨-૧૫, ૧૧૨-૧૫, કેટલા ?
- (૨૭) ૨૮૫ મણુ દૂધમાંથી ૨૭ મણુ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું ?
- (૨૮) ૨૪ આખા અને અડધા મળી કેટલા થાય ?
- (૨૯) કેટલીવાર દોઢ લઈએ તો ૫૭ થાય ?
- (૩૦) ૫પામાં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલા દોઢું ૫પા ?
- (૩૧) ૭૫ રૂપીઆમાંથી ૧૫ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?
- (૩૨) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦૫ રૂપીઆ વહેંચું તો દરેકને શું મળશે ?
- (૩૩) રોજ દોઢ શેર ખાંડ વપરાય તો ૩૭૫ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૪) ૧૫ ગજ ખાદીનો રૂ. ૧ બેસે તો ૪૦૫ ગજ ખાદીનું શું બેસે ?
- (૩૫) ૭૯૫ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એક બદનની કિંમત કેટલી પડી ?
- (૩૬) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦૫ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?
- (૩૭) ૪૩૫ ગજના તાકામાંથી ૧૫ ગજના કેટલા રમાલ થાય ?

- (૩૮) રોજ ૧૫ રૂપીઆ વાપરું તો ૯૦ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?
 (૩૯) દરેકને દોઢ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલાને અપાય ?
 (૪૦) જોટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?
 (૪૧) દોઢ રૂપીઆની શેર હોંગ મળે તો ૩૯ શેરનું શું બેસે ?
 (૪૨) ૪૮ માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરું તો ૭૨ થાય ?
 (૪૩) ૫૭ પંચીઆના ૮૫૫ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૭ પંચીઆનું શું આપવું પડે ?
 (૪૪) એક માણસ દરરોજ ૧૫ રૂપીઆ કમાય છે, તો ૧૪ માણસો ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
 (૪૫) ૧૫ આને શેર વેગણ મળે છે, તો ૧૫ રૂપીઆમાં કેટલા આવે ?
 (૪૬) ૩ શેર દુધીના ૪૫ આના તો ૭ શેર દુધીનું શું આપવું ?

મનોયતન પ. અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) બે ને અડધો કેટલા ? દોઢ ને એક કેટલા ?
 (૨) દોઢમાં શું ઉમેરીએ તો ૨૫ થાય ?
 (૩) અઢીઆની બેઠાની ને ચોકની પલાખી લખો.
 (૪) ૪૭૫+૨૫, ૬૭૫+૨૫, ૧૫+૨૫, ૧૦૨૫+૨૫, ૧૮૦+૨૫ કેટલા ?
 (૫) ૨૫+૮૫, ૨૫+૪૭૫, ૨૫+૨૦૫, ૨૫+૧૦૦ કેટલા ?
 (૬) ૧૦૨-૨૫, ૧૦૫-૨૫, ૧૦૦-૨૫, ૨૧૦-૨૫, કેટલા ?
 (૭) ૧૮૦-૧૮૭૫, ૧૬૭૫-૧૬૫ ૧૦૦-૮૭૫ કેટલા ?
 (૮) અઢીમાં અઢી ઉમેરી ૧૦૦ સુધી બોલો.
 (૯) પાંચ લાડુમાંથી અઢી લાડુ વપરાયા ત્યારે કેટલા રહ્યા ?

૨૪] ગુજરાતની સાં ભૂગોળની પ્રમોત્તરમાળા ત્રણ આના.

- (૧૦) એક પડામાં ૨૥ શેર માય તો ૬૪ પડામાં કેટલું માય ?
- (૧૧) ૨૥ શેર છરનો ૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?
- (૧૨) એક મણના ૩. ૨૥ તો ૩૬ મણના કેટલા રૂપીઆ ?
- (૧૩) ૩. ૨૥એ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે ?
- (૧૪) મણ કેરીના ૨૥ રૂપીઆ તો ૪૯ મણનું શું ?
- (૧૫) એક માણસને ૨૥ રૂપીઆ આપોએ તો ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- (૧૬) એક તાવડીનું વજન ૨૥ મણ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?
- (૧૭) મણ દૂધમાં ૨૥ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણ દૂધને માટે કેટલા ચોખા જોઈએ ?
- (૧૮) ૧ રૂપીઆનું ૨૥ મણ તો ૬૭૥ મણનું શું આપવું ?
- (૧૯) ૨૥ શેરનો ૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાં કેટલું આવે ?
- (૨૦) એક દિવસનો ખરચ ૨૥ રૂપીઆ થાય, તો ૭૭ દિવસમાં કેટલો ખરચ થશે ?
- (૨૧) ૫૪ છત્રી લેવી છે, એક છત્રીના ૨૥ બેસે છે, તો છત્રીવાળાને કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?
- (૨૨) ૨૧ રૂપીએ તોલો સોનું મળે તો ૨૥ તોલાનું શું આપવું ?
- (૨૩) એક રૂપીઆના ૨૥ શેર મરી મળે, તો ૨૫ શેરનું શું બેસશે ?
- (૨૪) કેટલા અડધા હોય તો ૨૥ થાય ? અઢીઆમાં અડધો કેટલીવાર ?
- (૨૫) કેટલા પા અઢી ? અઢીમાં પા કેટલીવાર છે ?
- (૨૬) ૧ રૂપીઆનું ૨૥ શેર તો મણનું શું ?

હિંદુસ્તાનની સાં ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪ આના. [૨૫

- (૨૭) ૮૪ માણસોની ઉમ્મણીમાં ૨૧૦ રૂપીઆ ખરચ થયો તો દરેકને ભાગે શું આવશે ?
- (૨૮) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨૥ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- (૨૯) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લખએ તો ૧૦૦ થાય ?
- (૩૦) ૧૦૦ માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦ માં અઢી કેટલીવાર ?
- (૩૧) રૂ. ૯૭૫ છે, રોજ ૨૥ રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૨) ૨૥ આને શેર દૂધ મળે તો ૨૥ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- (૩૩) ૫૭૫ રૂપીઆમાં ૨૥ તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?
- (૩૪) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭૫ રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શું મળશે ?
- (૩૫) શેર હાંગના ૨૥ રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલી આવે ?
- (૩૬) રૂ. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?
- (૩૭) એક આનાની ૨૥ શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
- (૩૮) ૨૥ રૂપીઆવાળી ટોપી ૧૨૥ રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?
- (૩૯) ૨૥ શેર જલેખીનો એક રૂપીએ પડે તો ૭૭ રૂપીઆમાં કેટલી જલેખી આવશે ?
- (૪૦) દરરોજ અઢી આનાનું દૂધ વપરાય છે, મેં દૂધવાળાને રૂ. ૧૦) આપ્યા ત્યારે કેટલા દિવસ દૂધ લીધું હશે ?

મનોચત્ન ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- (૨) ચાર ના એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?
- (૩) ના એ અડધાનો કેટલામો ભાગ ? આખાનો કેટલામો ભાગ ?

- (૪) ૧ માં ૦, ૦ ઉમેરી ૧૯૧૧ બોલો.
- (૫) ૧૭+૦, ૨૬+૦, ૨૯+૦, ૨૮+૦, ૩૦+૦ કેટલા ?
- (૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦ માં ૦ ઓછો તે કેટલા કહેવાય ?
- (૭) ૨૫ માંથી ૦, ૦ બાદ કરી ૯૧૧ સુધી બોલો.
- (૮) ૯૯૧૧, ૮૫૧૧, ૭૮૧૧, ૫૭૧૧, ૭૬૧૧, ૪૯૧૧, શબ્દમાં લખો.
- (૯) પાયાની ચચ્ચારની પક્ષાળી બોલો.
- (૧૦) પાયાની ચચ્ચારની અને અર્ધાની બચ્ચેની પક્ષાળી લખો.
- (૧૧) ૪૯x૦; ૫૭x૦; ૪૩x૦; ૭૦x૦; ૬૭x૦ કેટલા ?
- (૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૫૧, ૭, અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
- (૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૬૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ૦ ગજના કેટલા થાય ?
- (૧૪) ૫૯, ૬૩, ૯૦, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવે ? પાવલીઓ કેટલી આવે ?
- (૧૫) ૯ રૂપીઆના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?
- (૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેની પાવલી કેટલી આવશે ?
- (૧૭) કેટલીવાર ૦ રૂપીઓ લઈએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય ?
- (૧૮) કેટલા ૦ હોય તો ૧૭, ૫૧, ૨૩૧૧, ૧૪ અને ૩૧ થાય ?
- (૧૯) ૧૭, ૫૧, ૨૩૧૧, ૧૪ અને ૩૧ ને પાંચે ભાગીએ તો શું આવે ?
- (૨૦) કેટલી વખત ૦ મળુ લઈએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩ અને ૨૦, ૭, ૧૭૧, ૧૯૧૧ મળુ થાય ?

- (૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭, ૧૫૦, ૪૭૦ ૩૭૦ ગળ લુગડામાંથી અડધા ગળના કેટલા કકડા થાય ? ૦૧ ગળના કેટલા થાય ?
- (૨૨) કેટલીવાર ૦૧ કાગળ લઈ તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૧, આખા કાગળ થાય ?
- (૨૩) ૧૮ વખત ૦૧ રૂપીઓ લઈ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ? ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?
- (૨૪) રોજ ૦૧ કાગળ વાપરીએ તો ૨૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ વપરાય ? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૨૫) એક પૈસાના ૦૧ શેર બીંડા મળે તો ૧૧ રૂપીઆના કેટલા આવશે ?
- (૨૬) ૮ આનાની ૩૨ પેન તો ૧૧ રૂપીઆની કેટલી ?

મનોચત્ન ૭ નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

- (૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? આની કેટલી ? ઢ્યુ કેટલા ? પૈસા કેટલા ? પાછ કેટલી ?
- (૨) રૂપીઓ કોની કોની બરોબર છે ? શું શું આપવાથી રૂપીઓ મળે ?
- (૩) ૧૬ ઢ્યુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાછ; અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.
- (૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?
- (૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે ત્યારે કેટલા આના હશે ?
- (૬) પાવલીમાંથી શું ખરચું તો ૯ પૈસા રહે ?
- (૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરું તો રૂપીઓ થાય ?

- (૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખું તો એક રૂપીઓ થાય ?
- (૯) એક આનાની ૧૨ પાઈ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકલના સિડકા ગણાવો.
- (૧૦) ૯, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાઈ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?
- (૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?
- (૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?
- (૧૩) ૮ આનાની પાઈ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?
- (૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- (૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢબુ કેટલા ? દોઢ પાઈ કેટલી ?
- (૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; આઠ આની ને એક પૈસાની પાઈ કેટલી ?
- (૧૭) બે પૈસાની એક પેનસીસ મળે છે, ૧૧ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- (૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે, ત્યારે બેઆનીઓ કેટલી હશે ?
- (૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી ઢબુની પાપડી, ને બે આનાના મમરા લીધા, હવે ભારી પાસે શું રહ્યું ?
- (૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની ને ૩ પાઈ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?
- (૨૧) ૧૧૨, ૯૬, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨, અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

બીજી ચોપડીના “ડિક્શન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૨૯

- (૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨ ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના
રૂપીઆ કેટલા? અડધા કેટલા?
- (૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬ અને ૬૦ પાછના આના
કેટલા? અને પૈસા કેટલા?
- (૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે? અડધા કેટલા આવે?
- (૨૫) ૭૪, ૬૭, ૨૯, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા?
- (૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે?
- (૨૭) ૧૨ શેરના ત્રણ આના બેસે તો શેરનું શું આપવું?
- (૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯ અને પંદર અડધાની પાવલી
કેટલી? બેઆની કેટલી? રૂપીઆ કેટલા?
- (૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા? અઢેલા કેટલા?
- (૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપું તો કેટલા
રૂપીઆ મળે?
- (૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ
છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે?
- (૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા
મળશે? અને જો ૧૫૩ બોરીઆં લેવાં હોય તો શું આપવું?
- (૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાછ બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે?
તે જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તે શું આપવું?
- (૩૪) બે આનાના પાંચ જમરખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલા આવશે?
અને જો ૨૦ જમરખ લેવાં હોય તો શું આપવું?
- (૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે?
૧૦ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે?

૩૦] ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

- (૩૬) બે આનાના બોર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?
(૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાછની કેટલી આવે ?
અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?
(૩૮) રૂપીઆ ૧૬ શેર વેગણ મળે તો ત્રણ આનામાં કેટલાં ?
(૩૯) એક રૂપીઆની ૪ શેર ફેરી મળે તો ૧ શેરનું શું બેસે ?

મનોયત્ન ૮ પરચુરણ હિસાબ.

- (૧) ૧૬ ફેરીમાંથી ૧૨ બગડી ગઈ તો સારી કેટલી રહી ?
(૨) ૧૫૭ રૂપીઆં ૯ રૂપીઆ હિમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
(૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકિટ લીધી ને દશ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?
(૪) ૨૪ માં કેટલા હિમેરં તો ૭૨ થાય ?
(૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી નોટો લેના ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?
(૬) ૧૨૪ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટો આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?
(૭) બે આનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી મળે ?
(૮) એક બકરી દરરોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?
(૯) એક ટોપીનો ૦૧ રૂપીઆ તો ૭૯ ટોપીએના કેટલા રૂપીઆ
(૧૦) દરેક છોકરાને ૦૧ શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાત્રાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?

શાળી શાપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના. [૩૧]

- (૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ?
૧૫ લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?
- (૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?
- (૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો ?
- (૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- (૧૫) પાંચ રૂપીઆવાળી ૧૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવે ?
- (૧૬) એક ધડિઆળના ૨૦ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે પાણીઓ ધડિઆળનું શું બેસે ?
- (૧૭) એક છત્રાનો દોઢ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રાનું શું આવતું ?
- (૧૮) એક ધડિઆળના ૮ રૂપીઆ બેસે તો ૨૮ ધડિઆળનું શું બેસે ?
- (૧૯) ૩૪ રૂપીઆનું એક મણુ ધી મળે તો ૨૦ મણનું શું ?
- (૨૦) એક આનામાં ૧૦ મણુ ભાર લઈ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો ભાર લઈ જવાય ?
- (૨૧) પૈસાવાળી ૯૬ ટિકિટ આપી, તેને બહાર ૧૦ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?
- (૨૨) દસ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ ને ૫ રૂપીઆ રોકડા છે ત્યારે બધું મળી કેટલા સો રૂપીઆ હશે ?
- (૨૩) એક રૂપીઆની ૨૦ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨૦ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે, ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?
- (૨૪) આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?

૩૨] પાંચમી ચોપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.

- (૨૫) દરેક છોકરાને ૦૧, ૦૧ રૂપીઆ આપતાં ૫ રૂપીઆની નોટમાંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?
- (૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણોસો, અઢીસો આંકડામાં લખો.
- (૨૭) ૯૯૯૯ અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.
- (૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?
- (૨૯) એક ચોપડીના ૨૧૧ રૂપીઆ એસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦૧૧૧ હજાર એટલે કેટલા સો ?
- (૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા અડધે ૪૨ ?
- (૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ભેરી તો કેટલી કેરી થઈ ?
- (૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ છોકરા ઉડી ગયા તો કેટલા રહ્યા ?
- (૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતાં દરેકને કેટલી આવે ? સાડી સતસો એટલે કેટલા હજાર ?
- (૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧૧૧ રૂપીઆ એસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવે ?
- (૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્નેટ લીધી તો એ દિસાએ એક રૂપીઆની કેટલી સ્નેટ પડી ? અને એક સ્નેટનું શું પડ્યું ?
- (૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?
- (૩૭) ૭૫ રૂપીઆ, ૫૦ છોકરાઓને વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- (૩૮) ૪૨ ગજ દોરડામાંથી ૧૧૧ ગજના કેટલા કટકા થાય ?
- (૩૯) એક ટોપીના ૨૧૧ રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

- (૪૦) ૨૥ મણુ ધીના ૯૭૥૩ ઇપીઆ પડે તો એક મણુનું શું ?
- (૪૧) ૧૦૨૥૩ ઇપીઆમાં ૨૥ મણુ ધી આવ્યું તો ૪૧ ઇપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- (૪૨) એક મણુર ૨૥ મણુ વજન ઉપાડે તો ૭૨૥૩ મણુ વજનને માટે કેટલા મણુર જોઈએ ?
- (૪૩) કેટલા છડ ૭૨, કેટલા ચોક ૭૨, કેટલા તરી ૭૨ ?
- (૪૪) કયા કયા પક્ષાખાને જવાબ ૭૨ આવે ?
- (૪૫) જે દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ ઇપીઆ આવ્યું તો ૯૬ ઇપીઆમાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જે ચાર ચાર; અખ્ખે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ ઇપીઆ આવ્યું તો કેટલા માણસને અપાય ?
- (૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર થશે ?
- (૪૭) ૨૦૫ ઇપીઆમાંથી ૨૥ ઇપીઆવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?
- (૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ધઉ છે, જે મારે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?
- (૪૯) પંદરે દાન દોઢસો એમ કયા કયા પક્ષાખામાં દોઢસો આવશે ?
- (૫૦) ૨૯ કોથળામાં ૧૪૫ મણુ અનાજ ભરાય તો ૭ કોથળામાં કેટલા મણુ ભરાય ?
- (૫૧) ૯ પૈસાની ૧૮ પેન તો ૦૧ ઇપીઆની કેટલી ?
- (૫૨) ૧૨ રટીલનો ૦૧ ઇપીઓ તો ૨૮ આનાની કેટલી ?
- (૫૩) ૧૪૪ કેળાંનો ૧ ઇપીઓ ૨ આના તો ૬૪ કેળાંનું શું ?
- (૫૪) ૧૥ મણુ ધીના ૫૮૥૩ ઇપીઆ તો ૧ મણુનું શું ?

૩૬] બીજા ધોરણ માટે અંગ્રજીભાષિતતાં મનોવલ્લ પાંચ આના.

- (૫૫) ૨૧ છોકરાની ૮ હારો છે તેમાંથી ૨૮ છોકરાની કેટલી હાર થશે?
- (૫૬) એક રૂપિયા વહેંચતાં દરેક છોકરાને ૮ પાછ મળી ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
- (૫૭) પાંચ રૂપિયાવાળી ૨૮ નોટના કેટલા રૂપિયા આવશે ?
- (૫૮) ૨૮ રૂપિયાની બે આની કેટલી ? પાવલી કેટલી ?
- (૫૯) ૩૯ રૂપિયાવાળી ૪ ખુરસી આપી તેના અઢલામાં ૧૨ રૂપિયા-આવાળા કેટલા રૂપિયા લેવા ?
- (૬૦) ૨૫ રૂપિયાની ૭ ઢગલી કરવામાં ૨૫ રૂપિયા ખરે છે ત્યારે કેટલા રૂપિયા હશે ?
- (૬૧) ૭ મહીનાના પગારના પોણી બસો મળ્યા ત્યારે એક મહીનાનો પગાર કેટલો મળ્યો હશે ?
- (૬૨) ૬૪ દોઢપામના કેટલા રૂપિયા આવશે ?
- (૬૩) ૧૨૦ પાવલીના રૂપિયા કેટલા ? અડધા કેટલા ?
- (૬૪) ૧૪૪ કેળાનો ૧૧ રૂપિયા બેટો તો ૧૮ કેળાનું શું બેસશે ?
- (૬૫) ૧૬ રૂપિયામાં ૮૦ કેરી આવે તો ૬૪ રૂપિયામાં કેટલી આવશે ?
- (૬૬) ૪૦ રૂપિયાના કેટલા આના આવશે ?
- (૬૭) ૨૧ પૈસાની ૧૦૫ ટીકડી તો ૨૯ પૈસાની કેટલી ?
- (૬૮) ૨૭ ખુરસીના ૧૮૯ રૂપિયા તો ૧૮૨ રૂપિયાની કેટલી ખુરસી આવશે ?
- (૬૯) ૧૭૧ રૂપિયામાંથી ૦૧ રૂપિયા કેટલાને અપાય ? ૧૭૧ રૂપિયા-આના અડધા કેટલા ?
- (૭૦) ૧૭ માણસ જમાડતાં ૮૧૧ રૂપિયા ખરચ થાય તો ૭૯ માણસ જમાડતાં કેટલા રૂપિયા ખરચ થશે ?

ગુજરાતની સા. ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના. [૩૫]

- (૭૧) ૪ કલાકમાં ૮ પાના વાંચાય તો ૧૩ પાનાં વાંચતાં કેટલો વખત લાગશે ?
- (૭૨) ૨૭ દિવસમાં ૧૩૫ રૂપિયા ખર્ચ થયો તો ૧૫ રૂપિયા કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૭૩) ૧ પેન્સિલનો ૦૫ આનો એસે તો ૨૫ રૂ.ની કેટલી આવશે ?
- (૭૪) ૮ પળી ભરવાથી ૨ શેર દૂધ થાય તો ૮૦ પળી ભરવાથી કેટલા મણુ દૂધ થશે ?
- (૭૫) ૭ શેર કટેળાના ૩. ૧૫૫ તો ૧ મણુનું શું ?
- (૭૬) ચારઆનાવાળી ૭ કેરી, ને એ આનાવાળા ૮ દાડમ લીધાં ને દશ રૂપિયાની નોટ આપી ત્યારે કેટલા રૂપિયા પાછા મળશે ?
- (૭૭) ૧૮ રૂપિયાનું ૧૨ મણુ તો ૨૫૫ રૂપિયાનું કેટલું ?
- (૭૮) ૧૭ મણુના ૨૫૫ રૂપિયા તો ૧૨ મણુનું શું ?
- (૭૯) ૨૫૫ રૂપિયામાં ૧૭ મણુ તો ૧૨ મણુનું શું ?
- (૮૦) ૧૨ મણુના ૧૮ રૂપિયા તો ૧૭ મણુનું શું ?
- (૮૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?
- (૮૨) ૭ મણુના ૩૦ રૂપિયા તો ૨૮ મણુનું શું ?
- (૮૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપિયાનું કેટલું ?
- (૮૪) ૮ માણુસ જમાડતાં ૫ રૂપિયા ખર્ચ થાય તો ૮૦ રૂપિયામાં કેટલા માણુસ જમશે ?
- (૮૫) ૧૨ માણુસ ૧૮ રૂપિયા કમાય તો ૨૩ માણુસ શું કમાય ?
- (૮૬) ૭૫ કલાકમાં ૩૧ માઈલ જવાય, તો ૪૨ માઈલ જવાને કેટલો વખત લાગશે ?
- (૮૭) ૩. ૨૫૦ નું ૧૦ મણુ તો ૮ મણુનું શું ?

૩૬] હિંદુસ્તાનની સાત ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪ આના.

- (૮૮) ૨ આનાનું ૧૫ શેર તો ૩૧. ૧ નું કેટલું ?
 (૮૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાસે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂપીઆ જોઈયે.
 (૯૦) ૨૦ કનકવાનો ૩. ૧૫ તો ૩૫ કનકવાનું શું ?
 (૯૧) ૫ રૂપીએ મણુની ૧૫ મણુ મેથી આપીને ૩ રૂપીએ મણુની કેટલી રાઈ લેવી
 (૯૨) ૫ પૈસાના બેર લીધાં, ૭ પૈસા મારા ભાગએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?
 (૯૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરખ લીધાં અને બધા પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૬ પૈસા કપજ્યા ત્યારે મેં કેટલાં જમરખ લીધાં હશે અને કેટલા પૈસા આપ્યા હશે ?

—: સુરત જિલ્લાનો :—

❀ “ભૂગોળ શિક્ષક” ❀

મહેરબાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ હુ ધ ગવર્નર
 સાહેબ બહાદુરે હુકમ નં. ૪૧૧૭ તા. ૨૬-૭-૧૫
 થી એજન્સિની સર્વ રફૂલમાં લાયબેરી
 માટે મંજૂર કર્યો છે.

બીજા ધોરણની સૃષ્ટિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

બીજા ધોરણ માટે અંકગણિતનાં મનોચત્ર પાંચ આના.

બીજા ચોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ત્રણ આના.

અધાપિ બહાર ન પડેલી એવી
બીજા ધોરણની સૃષ્ટિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા
જામનગર અને વાંકાનેર સ્ટેટમાં બીજા ધોરણ માટે
ટેકસ્ટ બુક તરીકે મંજૂર થએલા
કાડિઆવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઈત્યામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજૂર થએલા
“અંગગણિતનાં મનોચત્ન” પાંચ આના.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” માં શુ' શુ' છે ???
૧] પાઠવાર અથવા શબ્દો. ૨] જોડણીનાં એકજ સરખા નિયમ-
વાળા શબ્દો. ૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી. ૪] જોડાક્ષર.
૫] મળતા જોડાક્ષર. ૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.
અરૂં વાંચનાં લખતાં શીખવું શીખવવું હોય તો
બાળપોથીથી પાંચમી ચોપડી સુધીનો

કન્યા વાચનમાળા તથા ત્રિવેદિ વાચનમાળા પુસ્તક ૧ આ નો

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” ખરીદો

સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” ચોર્યાસી તાલુકાનો
૦-૩-૦ ૦-૨-૦

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ૦-૩-૦

બાળવર્ગથી પાંચમા ધોરણ સુધીના

“મુખગણિત શિક્ષક”

ગુજરાત, મુઝફ્ફિસાકો અને હિંદુસ્તાનની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા માંગો.
છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર—સુરત.

